

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยในในบทนี้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครู-อาจารย์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จำนวน 2,362 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 115,517 คน ประกอบด้วย (กองการเจ้าหน้าที่, 2540)

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จำนวน 2,362 โรงเรียน จำนวน 2,362 คน

1.2 ครู-อาจารย์ ฝ่ายปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จำนวน 113,155 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นคอน (multi-stage random sampling) จากประชากร โดยวิธีดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งพื้นที่ออกเป็น 5 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ และสุ่มเลือกจังหวัดในแต่ละภาค โดยใช้สัดส่วนร้อยละ 25 (เทียนฉาย กิระนันท์, 2537 : 152) โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีจับสลาก ได้จังหวัดซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 19 จังหวัด

ขั้นที่ 2 สุ่มเลือกโรงเรียนตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้สัดส่วนร้อยละ 25 ได้โรงเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 141 โรงเรียน ดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวน 12 โรงเรียน
โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวน 25 โรงเรียน
โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวน 80 โรงเรียน
โรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวน 24 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 กำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียน และครู-อาจารย์ ในโรงเรียนที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 141 คน จาก 141 โรงเรียน และสุ่มเลือกครู-อาจารย์ ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ และขนาดใหญ่ โรงเรียนละ 10 คน โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก โรงเรียนละ 5 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 1,031 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียน และครู-อาจารย์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
		โรงเรียน	ผู้บริหาร	ครู-อาจารย์
ใหญ่พิเศษ	49	12	12	120
ใหญ่	100	25	25	250
กลาง	320	80	80	400
เล็ก	95	24	24	120
รวม	564	141	141	890

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 ใช้สอบถามผู้บริหารโรงเรียน และฉบับที่ 2 ใช้สอบถามครู-อาจารย์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (checklist) และเติมข้อความ

ตอนที่ 2 สภาพการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (checklist) และเติมข้อความ

ตอนที่ 3 ปัญหาการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ เต็มข้อความ และคำถามปลายเปิด (open-ended)

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยอาศัยตามแนวปฏิบัติและวิธีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2535
3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนด
4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจและปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ภาษา ผู้ทรงคุณวุฒิ คือ
 - 5.1 รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราตุลย์ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศานานิจิตร สุคนธ์ทรัพย์ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 5.3 นายเจริญ ภัทติวานิช ผู้เชี่ยวชาญกรมสามัญศึกษา
 - 5.4 นายวิรัช บุญนำ ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมสามัญศึกษา
6. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังกรมสามัญศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามสำหรับการวิจัย ไปยังโรงเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 141 โรงเรียน

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือขอความร่วมมือของกรมสามัญศึกษาและหนังสือขอความร่วมมือของกองการเจ้าหน้าที่ กรมสามัญศึกษา ไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จำนวน 141 โรงเรียน เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียน และครู-อาจารย์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์พร้อมแนบซองสำหรับส่งแบบสอบถามคืน โดยกำหนดเวลาและสถานที่ในการส่งแบบสอบถามคืน การรับคืนแบบสอบถามโดยทางไปรษณีย์และเก็บด้วยตนเองในบางส่วน

3. หลังจากครบกำหนดเวลาส่งแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้ติดตามขอรับแบบสอบถามคืนจากโรงเรียนที่ยังไม่ส่งแบบสอบถามคืนมา ทั้งทางโทรศัพท์และออกหนังสือติดตามเป็นลายลักษณ์อักษร

4. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไปทั้งหมด จำนวน 1,031 ฉบับ จำนวน 141 โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 141 ฉบับ และครู-อาจารย์ จำนวน 890 ฉบับ ได้รับคืนมาจำนวน 871 ฉบับ ได้ตรวจแบบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 865 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.90 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน

กลุ่มตัวอย่าง	ส่งไป	ได้รับคืน		แบบสอบถามที่สมบูรณ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหารโรงเรียน	141	126	89.36	125	88.65
ครู-อาจารย์	890	745	83.71	740	83.15
รวม	1,031	871	84.48	865	83.90

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามที่ได้รับคืน ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ตามขั้นตอน โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. นับจำนวนและคำนวณค่าสัดส่วนร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
5. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

สูตร ค่าร้อยละของแต่ละรายการ = ความถี่ของรายการนั้น X 100

ความถี่ทั้งหมด

(ประกอบ การณสูตร, 2538 : 65)